

PARZENIE (25) *sb n*

a oraz pierwsze e jasne; końcowe e z tekstów nie oznaczających -é oraz oznaczających é niekonsekwentnie.

sg *N* parzeni(e) (13). ◇ *G* parzeni(a) (4). ◇ *A* parzeni(e) (5). ◇ *I* parzeni(e)m (1). ◇ *L* parzeniu (1). ◇ *pl N* parzenia (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde brak.

1. Poddawanie działaniu wysokiej temperatury (22) :

parzenie pod czym (1): niektóre Wodki rozmagitem mifterstwem bywają działane/ Niegdy thelko parzeniem pod Alembikiem á wstępowaniem pary wzgorę/ potym lie ftey pary woda działa á wycieka z alembiku. *FalZioł II 1c.*

a. Zabieg leczniczy polegający na rozgrzewaniu ciała głównie gorącą parą, kąpielą lub okładem; też sporządzony w tym celu wywar lub kompres (21) : maczając w tym [uwarzonych ziołach] gębkę albo chuftę/ przykładay na macicę, A po thakowem parzeniu otarłszy miestcze: namazuy oleykiem Migdałowym *FalZioł V 27*; Lipiecz. Wmoy czas [...] parzenia nie vżyway/ flufznego fnu vżyway *FalZioł V 47v, I 58a, 83b, 105a, 125d, 129d (11)*; Też iest drugie párzenie kthemu [przeciw bieguncel] flujące/ gdy gárniec rospalony dnem wzgorę obroci / á położywłzy ná dnie chuftę/ także ná niey vsięć ma/ gołym zádkiem *SienLek 101v*; Weźmi mułzkatu/ gwoźdźikow/ kminu kramnego/ námocz to przez noc w Winie/ á názáiutrz vwarz/ tymże ią gorąco podkurz/ tho párzenie máćię náciąga/ ná flufzne miestce. *SienLek 116v, 116v*; [wody te] lepiéy niż infze włzyftkich bab párzenia/ prędzey rátuia. *Oczko 15v.*

parzenie czego (1): vczyn parzenie macicze vwarziwłzi lićie tego ziela z roiownikiem *FalZioł I 145d.*

parzenie przeciw czemu (1): Przeciw Emoroidam/ y tez Condilomata^m parzenie. *FalZioł V 93.*

parzenie na co (2): Też parzenie vczynione s Poleiu/ z bylicze, na macicę/ wilkołci iey wyfufza *FalZioł I 101a*; parzenie vczynione na nogi/ vwarzywłzy flaz ogrodny z rumienkiem/ s piołynkiem/ á thym łobie na nocz nogi vmyi *FalZioł I 81b.*

parzenie na co [= przeciw czemu] (1): *SienLek 101v marg cf Szereg.*

W charakterystycznych połączeniach: parzenie na biegunkę, przeciw emoroidam, przeciw kondylomatam, na macicę, na nogi; parzenie macicę naciąga, pomaga, służy, wysusza; parzenia nie moc znosić, nie używać (2); warować się od parzenia; (u)czynić ((u)czynione) ([z czego]) parzenie (8).

Wyrażenia: »parzenie w kąpeli« (1): Niedostáthkom wízelákim w máchárzynie/ bárzo flúży párzenie w kąpeli w ktorey fzáłwia wrzáłá. *SienLek 120.*

»parzenie w wannie« (1): lefłliby ktora pani będąc z przirodzenia mdła: niemogła tak częftego parzenia znofić w wannie/ tedy [...] maczać w tey wodzie ciepłey gębkę albo chuftę/ [...] y na miestcze taiemne przykładać naparzaiącz *FalZioł V 19c.*

Szereg: »kąpiel albo parzenie« (1): Kąpiel álbo párzenie ná biegunkę *SienLek 101v marg.*

2. Właściwość wywoływania przez dotknięcie podrażnienia skóry jak przy kontakcie z czymś bardzo gorącym (tu zawsze o pokrzywach); uredo Mącz, Cn; mordacitas Mącz; ardor corporis, urigo Cn (2) :

W połączeniu szeregowym (1): Mordacitas herbis, Ołtrość/ kłocie á párzenie/ yáko ná pokrziwách/ ołtu/ etc. *Mącz* 232a.

Wyrażenie: »parzenie pokrzyw« (1): Uredo item, Párzenie/ yáko yeft pokrziw. *Mącz* 508d.

3. *Gotowany lub tylko zaparzony pokarm dla psów [czyje = dla czego (żywotne)] (1) :* Cotulina aedulia, Szczęnięce parzenie *Mącz* 41c.

Cf **PARZA, PARZYĆ**

ZCh